

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

**Кафедра адміністративного права та процесу
навчально-науковий інститут № 3**

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

із дисципліни спеціалізації «Сучасні доктрини фінансового права»
вибіркових компонент
освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

**081 Право (підготовки доктора філософії)
спеціалізація 12.00.07**

Кам'янець-Подільський 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 09.08.2024 № 9

ПОГОДЖЕНО

Секцією з юридичних дисциплін
Науково-методичної ради ХНУВС
Протокол від 13.08.2024 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри адміністративного права та процесу (протокол від 30.07.2024 № 19)

Розробник:

1. Доцент кафедри адміністративного права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент Пабат Олександр Васильович

Рецензенти:

1. Заступник начальника відділення поліції № 3 Харківського РУП № 1 ГУНП в Харківській області, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, підполковник поліції Прокопенко О.Ю.

2 Професор кафедри адміністративної діяльності навчально-наукового інституту № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ доктор юридичних наук, професор Пчелін В.Б.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Тема № 1. Теоретико-методологічні засади науки фінансового права	8	2	2	0	0	4	екзамн
Тема № 2. Напрямки розвитку доктрин фінансового права – навчальна дисципліна	8	2	2	0	0	4	
Тема № 3. Основні доктрини щодо фінансово-правових норм та фінансово-правових відносин	8	2	2	0	0	4	
Тема № 4. Основні доктрини щодо формування системи органів державного управління фінансами	8	2	2	0	0	4	
Тема № 5 Основні доктрини щодо діяльності органів фінансового контролю	8	2	2	0	0	4	
Тема № 6. Основні доктрини щодо здійснення фінансового контролю в Україні	9	2	2	0	0	5	
Тема № 7. Основні доктрини щодо відповідальність за порушення норм фінансового законодавства	9	2	2	0	0	5	
Тема № 8. Основні доктрини щодо правового регулювання публічних фондів в Україні, джерела їх доходів та напрямки використання	8	2	2	0	0	4	
Тема № 9. Основні доктрини щодо функціонування бюджетної системи України	11	2	4	0	0	5	
Тема № 10. Основні доктрини щодо правового регулювання податкової системи та статусу суб’єктів	8	2	2	0	0	4	

податкових правовідносин							
Тема № 11. Основні доктрини щодо бюджетного процесу України	8	2	2	0	0	4	
Тема № 12. Основні доктрини щодо формування цільових фондів	8	2	2	0	0	4	
Тема № 13. Основні доктрини щодо фінансування Національної поліції України	8	2	2	0	0	4	
Тема № 14. Становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції	11	2	4	0	0	5	
Всього за III семестр	120	28	32	0	0	60	
Разом	120	28	32	0	0	60	

Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)
Не передбачено

2. Методичні вказівки до семінарських занять

Тема № 1. «Теоретико-методологічні засади науки фінансового права».

Семінарське заняття №1: Теоретико-методологічні засади науки фінансового права.

Навчальна мета заняття: розкрити науки фінансового права як об'єкт теоретичних досліджень; розкрити становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції; ознайомити слухачів з віхами вітчизняна наука фінансового права.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 4 год.

Навчальні питання:

1. Наука фінансового права як об'єкт теоретичних досліджень.
2. Становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції.
3. Запровадження фінансового права як навчальної дисципліни в системі юридичної освіти у першій половині XIX ст.
4. Наука фінансового права в період формування капіталізму (друга половина XIX – початок XX ст.).
5. Вітчизняна наука фінансового права на зламі епох (XX ст. – початок XXI ст.).

Контрольні питання:

1. Предметна зумовленість та методологічне підґрунтя науки фінансового права.
2. Загальнотеоретичні основи систематизації фінансово-правових знань
3. Зародження фінансово-правових ідей у європейській науці.
4. Розвиток фінансово-правової думки в умовах суспільно-політичних та

соціально-економічних перетворень другої половини XIX ст.

Методичні вказівки:

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Наука фінансового права як об'єкт теоретичних досліджень. Предметна зумовленість та методологічне підґрунтя науки фінансового права. Загальнотеоретичні основи систематизації фінансово-правових знань.

Становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції. Зародження фінансово-правових ідей у європейській Науці. Еволюція вітчизняної фінансово-правової думки в період XVIII – перша пол. XIX ст. Вплив фінансово-правових поглядів державних діячів першої половини XIX ст. на становлення науки фінансового права.

Запровадження фінансового права як навчальної дисципліни в системі юридичної освіти у першій половині XIX ст.

Наука фінансового права в період формування капіталізму (друга половина XIX – початок XX ст.). Розвиток фінансово-правової думки в умовах суспільно-політичних та соціально-економічних перетворень другої половини XIX ст. Наука фінансового права в умовах становлення інститутів народного представництва (початок XX ст.). Концептуалізація основних підходів до визначення предмету та системи науки фінансового права. Викладання фінансового права у вітчизняних університетах в період другої половини XIX – початку XX ст.

Вітчизняна наука фінансового права на зламі епох (XX ст. – початок XXI ст.). Трансформація методології вітчизняної науки фінансового права на початку XX ст. Фінансове право як наука та навчальна дисципліна в роки становлення радянської держави (20-ті – 30-ті роки XX ст.). Радянська наука фінансового права у 40-ві – 80-ті роки XX ст. Генезис вітчизняної науки фінансового права на межі XX – XXI ст.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів):

1. Радянська наука фінансового права у 40-ві – 80-ті роки XX ст.
2. Концептуалізація основних підходів до визначення предмету та системи науки фінансового права. Викладання фінансового права у вітчизняних університетах в період другої половини XIX – початку XX ст.

Література: [1, с. 9-20; 2–23].

Тема № 2. «Напрямки розвитку доктрин фінансового права – навчальна дисципліна»

Семінарське заняття №1: Напрямки розвитку доктрин фінансового права – навчальна дисципліна.

Навчальна мета заняття: розкрити поняття та елементи фінансової діяльності держави; розкрити предмет та методи фінансового права; ознайомити слухачів з основними джерелами фінансового права, суттю фінансово-правових норми та фінансово-правових правовідносин.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 4 год.

Навчальні питання:

1. Поняття, предмет, метод фінансового права.
2. Система фінансового права.
3. Джерела фінансового права.
4. Наука фінансового права.

Контрольні питання:

1. Поняття державних фінансів, їх функції.
2. Чи можна ототожнювати поняття «фінанси» і «гроші»?
3. Що таке фінансова діяльність держави, які принципи та методи її здійснення?
4. Які підзаконні нормативно-правові акти, що регулюють фінансові правовідносини, прирівняні за юридичною силою до законів?
5. Які методи фінансово-правового регулювання використовуються поряд з основним методом (імперативним)?
6. Які способи правового регулювання ви знаєте? Які з них притаманні фінансово-правовому методу?
7. В чому полягає категоричність фінансових приписів?
8. Поясніть взаємозв'язок фінансового права з конституційним та адміністративним правом.
9. Охарактеризуйте Конституцію України як основне джерело фінансового права.
10. Охарактеризуйте функції науки фінансового права?

Методичні вказівки:

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Поняття фінансового права. Становлення фінансового права як галузі права. Місце фінансового права в системі права України. Предмет фінансового права. Метод правового регулювання притаманний фінансовому праву. Співвідношення імперативного методу владних приписів з методами погодження, рекомендації. Суб'єкти фінансового права.

Система фінансового права. Загальна частина фінансового права: основи фінансової діяльності держави, фінансового права, засади фінансового контролю. Особлива частина: підгалузі, інститути, фінансово-правові норми. Підгалузі: бюджетне право; податкове право. Інститути: державних доходів, державних видатків; державного кредиту; грошового обігу; валютного регулювання; безготівкових розрахунків та ін.

Джерела фінансового права. Конституція України. Міжнародні нормативні акти, ратифіковані Верховною Радою України. Закони України в тому числі кодифіковані. Юридична сила Декретів Кабінету Міністрів (грудень 1992 – травень 1993 років). Укази Президента України. Нормативні акти Національного банку України, Міністерства фінансів України, Державної податкової служби України (в тому числі податкової міліції) та Державної митної служби України та інших органів виконавчої влади, що містять

фінансово-правові норми. Нормативні акти органів місцевого самоврядування.

Фінансове право як галузь права і наука фінансового права. Зародження науки фінансового права з фінансової науки. Історія розвитку вітчизняної науки фінансового права. Видатні представники науки фінансового права.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів):

1. Особливості методу фінансового права.
2. Система фінансового права.
3. Проблеми кодифікації фінансово-правових норм.
4. Гармонізація законодавства України з законодавством ЄС у сфері фінансової діяльності держави.

Література: [1, с. 45-52; 2–23].

Тема № 3. «Основні доктрини щодо фінансово-правових норм та фінансово-правових відносин».

Семінарське заняття №1: Основні доктрини щодо фінансово-правових норм та фінансово-правових відносин

Навчальна мета заняття: розкрити зміст фінансово-правових норм; з'ясувати види фінансово-правових норм; ознайомити слухачів з основними засадами фінансово-правових відносин.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 4 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та види фінансово-правових норм.
2. Структура фінансово-правових норм.
3. Фінансово-правові відносини.

Контрольні запитання:

1. У чому полягають особливості фінансово-правових норм?
2. Наведіть приклади різних видів фінансово-правових норм?
3. Назвіть особливості санкцій фінансово-правових норм?
4. Які особливості фінансових правовідносин Ви можете назвати?
5. Що таке суб'єктивні права та юридичні обов'язки учасників фінансових відносин?
6. Які підстави виникнення, зміни та припинення фінансових правовідносин?
7. Чому фінансові відносини можуть існувати лише у формі правовідносин?
8. У чому полягає різниця між поняттями «суб'єкт фінансового права» та «суб'єкт фінансових правовідносин»?

Методичні вказівки:

В ході вивчення теми слухачі мають засвоїти наступні питання.

Поняття та особливості фінансово-правових норм. Види фінансово-правових норм в залежності від впливу на учасників фінансових відносин: зобов'язуючі, забороняючі, уповноважуючі фінансово-правові норми. Види фінансово-правових норм в залежності від змісту: матеріальні та процесуальні.

Структура фінансово-правової норми: гіпотеза, диспозиція, санкція. Особливості санкції фінансово-правової норми.

Фінансово-правові відносини. Поняття та функції фінансових правовідносин. Зміст та особливості фінансових правовідносин. Суб'єктний склад та об'єкт фінансових правовідносин. Співвідношення суб'єктів фінансового права і фінансових правовідносин.

Теми рефератів:

1. Особливості санкцій фінансово-правових норм.
2. Зміст та особливості фінансових правовідносин.

Література: [1, с. 21-32; 2–23].

Тема № 4. «Основні доктрини щодо формування системи органів державного управління фінансами»

Семінарське заняття №1: Основні доктрини щодо формування системи органів державного управління фінансами

Навчальна мета заняття: з'ясувати сутність та принципи управління державними фінансами; ознайомити слухачів з основними засадами управління державними фінансами органами влади загальної та спеціальної компетенції.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 4 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та принципи управління державними фінансами.
2. Управління державними фінансами органами влади загальної компетенції.
3. Управління державними фінансами органами влади спеціальної компетенції.

Контрольні питання:

1. В чому полягає суть управління фінансами з боку держави?
2. Які органи загальної компетенції у сфері фінансової діяльності держави Ви можете назвати?
3. Чи можна, на Ваш погляд, вважати Рахункову палату України вищим органом контролю у сфері фінансів?
4. Які функції характерні для Національного банку України як центрального банку держави?
5. Які нормативно-правові визначають повноваження органів місцевого самоврядування у сфері фінансової діяльності?
6. Які акти органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері фінансової діяльності Ви можете назвати?

Методичні вказівки:

В ході вивчення теми слухачі мають засвоїти наступні питання.

Поняття та принципи управління державними фінансами. Система органів управління державними фінансами.

Конституційне регулювання повноважень органів влади загальної компетенції в сфері управління державними фінансами. Повноваження

Верховної Ради України щодо затвердження Державного бюджету України та бюджетної системи; системи оподаткування; статусу національної та іноземних валют; основ створення і функціонування фінансового, грошового, інвестиційного ринків; порядку утворення і погашення державного внутрішнього та зовнішнього боргу.

Повноваження Президента України щодо підписання законів, що регулюють фінансову діяльність держави; утворення, реорганізації чи ліквідації міністерств та органів виконавчої влади зі спеціальною компетенцією в сфері фінансової діяльності.

Конституційні повноваження Кабінету Міністрів України в сфері управління фінансами щодо забезпечення провадження фінансової, цінової, інвестиційної політики; розробки проекту Державного бюджету України, забезпечення виконання бюджету, підготовки звіту про його виконання.

Повноваження органів місцевого самоврядування в сфері публічних фінансів. Право органів місцевого самоврядування на бюджет та його нормативно-правове забезпечення.

Правовий статус державних органів спеціально створених для управління фінансами. Правові засади, ціль утворення та сфера відання Національного банку України. Завдання, функції і повноваження Національного банку України.

Місце Міністерства фінансів України в системі органів виконавчої влади. Ціль утворення та сфера відання Міністерства фінансів. Завдання, функції і повноваження Міністерства фінансів. Повноваження Міністерства фінансів АРК та фінансових органів місцевих державних адміністрацій.

Правові засади діяльності та сфера відання Національної комісії з цінних паперів та фондових ринків.

Державна казначейська служба України. Правові засади діяльності, ціль утворення та сфера відання Державної казначейської служби України. Завдання, функції і повноваження Державної казначейської служби України.

Правові засади діяльності, ціль утворення та сфера відання Державної податкової служби України (в тому числі податкової міліції) та Державної митної служби України. Завдання, функції і повноваження Державної податкової служби України та Державної митної служби України.

Правові засади діяльності, ціль утворення та сфера відання Рахункової палати. Завдання, функції і повноваження Рахункової палати.

Інші органи державного управління фінансами: Пенсійний фонд України; Фонд соціального страхування України; Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття; Фонд гарантування вкладів фізичних осіб та ін.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів):

1. Статус Пенсійного фонду.
2. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері фінансової діяльності.
3. Правовий статус Рахункової палати України: перспективи розвитку.

4. Сучасний досвід побудови системи органів управління державними фінансами розвинених країн.

Література: [1, с. 53-61; 2–23].

Тема № 5. «Основні доктрини щодо діяльності органів фінансового контролю».

Семінарське заняття №1: Основні доктрини щодо діяльності органів фінансового контролю.

Навчальна мета заняття: розкрити зміст фінансового контролю; ознайомити слухачів з основними видами та методами фінансового контролю.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 4 год.

Навчальні питання:

1. Поняття фінансового контролю та правові засади його здійснення.
2. Види фінансового контролю.
3. Методи фінансового контролю.

Контрольні питання:

1. В чому полягає суть фінансового контролю як функції соціального управління та прояву контрольної функції фінансів?
2. Які принципи розроблено у сфері фінансового контролю, та як вони закріплені у вітчизняному законодавстві?
3. Чи існує єдиний нормативно-правовий акт в сфері фінансового контролю?
4. Якими нормативно-правовими актами визначається порядок проведення ревізій?
5. Якими нормативно-правовими актами визначається порядок проведення перевірок?

Методичні вказівки:

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Поняття, суть, призначення фінансового контролю. Об'єкт та предмет фінансового контролю, фінансова дисципліна. Правові засади здійснення фінансового контролю в Україні. Міжнародні нормативно-правові акти з питань фінансового контролю. Закріплення принципів фінансового контролю в національному законодавстві.

Види фінансового контролю. В залежності від суб'єктів фінансового контролю: державний фінансовий контроль (контроль вищих органів влади, фінансовий контроль інших державних органів, контроль спеціальних органів фінансового контролю); внутрішній контроль (здійснюється керівниками міністерств та відомств та їх контрольно-ревізійним апаратом) незалежний фінансовий контроль (аудит). За змістом: податковий контроль, валютний контроль, бюджетний контроль. В залежності від часу проведення: попередній, поточний, наступний фінансовий контроль. В залежності від місця проведення: безвиїзний, виїзний. За об'єктом: документальний, фактичний, оперативний.

Обов'язковий та ініціативний фінансовий контроль.

Методи фінансового контролю. Ревізія. Правові засади здійснення ревізії. Підстави та порядок проведення ревізії. Періодичність та строки проведення ревізії. Планова та позапланова ревізія. Ревізія за дорученням правоохоронних органів. Поняття та зміст акту ревізії, правила складання акту ревізії, правове значення акту ревізії як носія доказової інформації.

Перевірка. Правові засади здійснення перевірок. Підстави та порядок проведення перевірок. Періодичність здійснення планових та позапланових документальних виїзних перевірок. Комплексні перевірки. Зустрічні перевірки. Оперативні перевірки. Поняття, зміст та правові наслідки акту перевірки. Оформлення результатів перевірки довідкою.

Інші методи фінансового контролю: аналіз, обстеження, інспекції, облік.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів):

1. Міжнародне співробітництво в сфері фінансового контролю.
2. Принципи фінансового контролю.
3. Методи фінансового контролю в зарубіжних країнах
4. Методи фінансового контролю, спрямовані на протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Література: [1, с. 62-77; 2–23].

Тема № 6. «Основні доктрини щодо здійснення фінансового контролю в Україні».

Семінарське заняття №1: Основні доктрини щодо здійснення фінансового контролю в Україні

Навчальна мета заняття: з'ясувати систему органів фінансового контролю; ознайомити слухачів з повноваженнями в сфері фінансового контролю державних органів виконавчої влади та спеціальних органів фінансового контролю в Україні.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 5 год.

Навчальні питання:

1. Система органів фінансового контролю.
2. Повноваження в сфері фінансового контролю державних органів виконавчої влади.
3. Спеціальні органи фінансового контролю в Україні.

Контрольні питання:

1. Що таке незалежний фінансовий контроль?
2. Які критерії покладені в основу класифікації органів фінансового контролю?
3. Якими повноваженнями у сфері фінансового контролю наділено органи загальної компетенції?
4. Якими контрольними повноваженнями у сфері фінансової діяльності наділено органи спеціальної компетенції?
5. Охарактеризуйте особливості статусу Рахункової палати України?

6. Що таке банківський нагляд і які контрольно-наглядові повноваження має Національний банк України?

Методичні вказівки:

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Система органів фінансового контролю. Повноваження в сфері фінансового контролю Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України.

Повноваження в сфері фінансового контролю Міністерства фінансів України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Повноваження в сфері фінансового контролю Державної казначейської служби України. Державна казначейська служба України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Повноваження в сфері фінансового контролю Національного банку України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Повноваження в сфері фінансового контролю Пенсійного фонду України; Фонд соціального страхування України; Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття; Фонд гарантування вкладів фізичних осіб та ін. (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Спеціальні органи фінансового контролю. Повноваження в сфері фінансового контролю Рахункової палати України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Повноваження в сфері фінансового контролю органів Державної податкової служби України (в тому числі податкової міліції) та Державної митної служби України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Повноваження в сфері фінансового контролю органів Державна аудиторська служба України (об'єкт контролю, методи контролю, заходи впливу на порушників вимог чинного законодавства). Взаємодія з іншими органами фінансового контролю.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів):

1. Система органів фінансового контролю ЕС.
2. Правові засади взаємодії органів фінансового контролю та правоохоронних органів.

3. Зміни у системі органів фінансового контролю згідно Концепції адміністративної реформи.

Література: [1, с. 78-113; 2–23].

Тема № 7. «Основні доктрини щодо відповідальності за порушення норм фінансового законодавства».

Семінарське заняття №1: Основні доктрини щодо відповідальності за порушення норм фінансового законодавства

Навчальна мета заняття: ознайомити слухачів з основними видами юридичної відповідальності за порушення норм фінансового законодавства; з'ясувати поняття і склад фінансового правопорушення; розкрити зміст фінансової відповідальності як самостійного виду юридичної відповідальності; виробити навички у слухачів щодо застосування норм фінансового права в конкретних ситуаціях.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 5 год.

Навчальні питання:

1. Види юридичної відповідальності за порушення норм фінансового законодавства.
2. Поняття фінансового правопорушення та фінансової відповідальності.
3. Відповідальність за порушення норм валютного, податкового, бюджетного законодавства.

Контрольні питання:

1. Визначте особливості фінансової відповідальності поряд з іншими видами юридичної відповідальності.
2. Назвіть кваліфікаційні ознаки фінансового правопорушення.
3. Які нормативно-правові акти визначають правові засади фінансової відповідальності за порушення норм валютного.
4. Визначте особливості фінансової відповідальності за порушення податкового законодавства.
5. Охарактеризуйте санкції, передбачені Бюджетним кодексом України.

Методичні вказівки:

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Кримінальна, адміністративна, цивільно-правова відповідальність за порушення норм чинного фінансового законодавства.

Фінансова відповідальність як самостійний вид юридичної відповідальності. Фінансове правопорушення, поняття та склад. Особливості суб'єктивної сторони фінансового правопорушення.

Поняття, особливості, класифікація фінансових санкцій.

Відповідальність за порушення норм валютного законодавства. Правові засади та державні органи, що притягають до фінансової відповідальності за порушення норм валютного законодавства.

Відповідальність за порушення правил здійснення банківських операцій,

норм з регулювання обігу готівки (в тому числі правил використання реєстраторів рахункових операцій при розрахунках за готівку). Правові засади та державні органи, що притягають до фінансової відповідальності.

Відповідальність за порушення норм законодавства в сфері оподаткування, в тому числі правил обліку та звітності, реалізації підакцизних товарів. Правові засади та державні органи, що притягають до фінансової відповідальності за порушення норм податкового законодавства.

Відповідальність за порушення норм бюджетного законодавства. Правові засади та державні органи, що уповноважені притягати до фінансової відповідальності.

Відповідальність за легалізацію доходів, набутих злочинним шляхом.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів):

1. Фінансова відповідальність за порушення норм податкового законодавства.
2. Правопорушення в бюджетній сфері.
3. Особливості фінансових санкцій.

Література: [1, с. 222-258; 2–23].

Тема № 8. «Основні доктрини щодо правового регулювання публічних фондів в Україні, джерела їх доходів та напрямки використання».

Семінарське заняття №1: Основні доктрини щодо правового регулювання публічних фондів в Україні, джерела їх доходів та напрямки використання

Навчальна мета заняття: з'ясувати сутність та види публічних фондів грошових коштів; ознайомити слухачів із системою доходів державних та місцевих (публічних) фондів; розкрити систему видатків державних та місцевих фондів; з'ясувати сутність кошторисно-бюджетного фінансування, як методу розподілу публічних фондів коштів.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 4 год.

Навчальні питання:

1. Публічні фонди грошових коштів: поняття, функції, види.
2. Поняття та система доходів державних та місцевих (публічних) фондів.
3. Поняття та система видатків державних та місцевих фондів.
4. Кошторисно-бюджетне фінансування, як метод розподілу публічних фондів коштів.

Контрольні питання:

1. В чому полягає економічна суть державних доходів?
2. Чи різняться за змістом поняття «державні доходи» та «доходи державного бюджету»?
3. Визначте поняття податку. У чому полягають функції податків?
4. Що таке податкова система? Які принципи організації податкової системи Ви можете назвати?
5. Що являє собою податкова політика держави?

6. Які види неподаткових доходів Ви можете назвати?
7. Дайте загальну характеристику мита, та митних платежів.
8. Які рентні та ресурсних платежів справляються в Україні?
9. Розкрийте поняття державного кредиту.
10. Дайте загальну характеристику нормативно-правового регулювання у сфері державних запозичень?

Методичні вказівки

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Поняття публічних фондів грошових коштів. Публічні (загальносуспільні) потреби як критерій виділення окремих фондів. Функції публічних фондів. Класифікація публічних фондів. Правовий режим централізованих фондів (Державного бюджету, цільових позабюджетних фондів) та децентралізованих фондів (місцевих бюджетів, фондів державних підприємств, установ та організацій).

Поняття і система державних та муніципальних доходів. Правове регулювання податкових доходів, податкова система, податкові правовідносини. Правовий режим неподаткових доходів. Правові основи державного кредиту, державні внутрішні та зовнішні позики, залучення коштів до місцевих бюджетів шляхом випуску цінних паперів.

Правове регулювання державних та місцевих видатків. Система державних та муніципальних видатків. Поняття та принципи фінансування.

Поняття кошторисно-бюджетного фінансування, принципи, об'єкти. Поняття, зміст, правове значення кошторису. Бюджетні установи та правовий режим позабюджетних коштів бюджетних установ. Порядок та особливості кошторисно-бюджетного фінансування охорони здоров'я, соціально-культурних заходів, оборони, видатків на утримання органів влади.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів):

1. Правові засади організації податкової системи України
2. Правові засади непрямого оподаткування в Україні
3. Система податкового законодавства в Україні
4. Правові засади запозичень до місцевих бюджетів в Україні.

Література: [1, с. 114-162; 2–23].

Тема № 9. «Основні доктрини щодо функціонування бюджетної системи України».

Семінарське заняття № 1: Основні доктрини щодо функціонування бюджетної системи України

Навчальна мета заняття: ознайомити слухачів з основними джерелами бюджетного права, суттю бюджету та бюджетною системою; розкрити зміст бюджетної класифікації.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 3 год.

Навчальні питання:

1. Поняття бюджету та бюджетного права, бюджетна система.
2. Бюджетна класифікація.

Контрольні питання:

1. Розкрийте поняття бюджету, його соціально-економічне й політичне значення.
2. Які складові частини бюджету Ви можете назвати?
3. Назвіть особливості бюджетних правовідносин.
4. Дайте характеристику складу бюджетного законодавства.
5. Охарактеризуйте принципи побудови бюджетної системи України.
6. В чому полягає мета регулювання міжбюджетних відносин?
7. Як оформляються запозичення до місцевих бюджетів?
8. Що таке міжбюджетні трансферти?

Методичні вказівки:

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Поняття бюджету як економічної та правової категорії. Поняття та ланки бюджетної системи України. Місцеві бюджети та бюджети місцевого самоврядування. Принципи бюджетної системи. Зведений бюджет. Правова форма бюджетів в Україні. Бюджетний період.

Поняття бюджетного права. Особливості бюджетних правовідносин. суб'єкти бюджетних правовідносин, джерела бюджетного права. Конституція України про бюджетні повноваження. Бюджетний кодекс України. Закон України про Державний бюджет на відповідний бюджетний період.

Бюджетна класифікація. Класифікація доходів бюджету, класифікація видатків бюджету, класифікація фінансування бюджету, класифікація боргу. Складові частини бюджету: загальний та спеціальний фонди.

Дефіцит та профіцит бюджету, джерела фінансування дефіциту бюджету. Граничний обсяг боргу.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів):

1. Правове регулювання бюджетних повноважень органів місцевого самоврядування

Література: [1–23].

Тема № 9. «Основні доктрини щодо функціонування бюджетної системи України».**Семінарське заняття № 2: Основні доктрини щодо функціонування бюджетної системи України**

Навчальна мета заняття: з'ясувати джерела доходів і видатків Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 2 год.

Навчальні питання:

1. Доходи і видатки Державного бюджету України.
2. Склад доходів і видатків місцевих бюджетів.

Контрольні питання:

1. Розкрийте поняття бюджету, його соціально-економічне й політичне значення.
2. Які складові частини бюджету Ви можете назвати?
3. Назвіть особливості бюджетних правовідносин.
4. Дайте характеристику складу бюджетного законодавства.
5. Охарактеризуйте принципи побудови бюджетної системи України.
6. В чому полягає мета регулювання міжбюджетних відносин?
7. Як оформляються запозичення до місцевих бюджетів?
8. Що таке міжбюджетні трансферти?

Методичні вказівки:

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Доходи і видатки Державного бюджету України. Склад доходів Державного бюджету України. Склад видатків Державного бюджету України. Таємні видатки. Кредитування за вирахуванням погашення. Скорочення видатків загального фонду Державного бюджету України. Захищені статті видатків бюджету.

Склад доходів місцевих бюджетів. Кошик доходів бюджетів місцевого самоврядування. Витрати місцевих бюджетів. Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Позички місцевим бюджетам. Міжбюджетні відносини. Розмежування видатків між бюджетами. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості. Коефіцієнт вирівнювання. Міжбюджетні трансферти. Дотації вирівнювання, субвенції, кошти, що передаються до Державного бюджету України та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів.

Контроль за дотриманням бюджетного законодавства.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів):

1. Шляхи вдосконалення міжбюджетних відносин в Україні.

Література: [1–23].

Тема № 10. «Основні доктрини щодо правового регулювання податкової системи та статусу суб'єктів податкових правовідносин».

Семінарське заняття № 1: Основні доктрини щодо правового регулювання податкової системи та статусу суб'єктів податкових правовідносин.

Навчальна мета заняття: розкрити засади встановлення податків і зборів; з'ясувати основні види податків в Україні; ознайомити слухачів зі змістом кожного податку.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 4 год.

Навчальні питання:

1. Загальні засади встановлення податків і зборів.

2. Обов'язкові елементи, які визначаються під час встановлення податку.
3. Податковий контроль та повноваження органів державної влади щодо його здійснення.
4. Юридична відповідальність за податкові правопорушення.

Контрольні питання:

1. Які права та обов'язки платника податків?
2. Які прямі податки з юридичних і фізичних осіб Ви можете назвати?
3. Які непрямі податки з юридичних і фізичних осіб Ви можете назвати?
4. Розкрийте місцеві податки та збори.
5. Які є спеціальні податкові режими?

Методичні вказівки

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Загальні засади встановлення податків і зборів. Обов'язкові елементи, які визначаються під час встановлення податку. Права та обов'язки платника податків. Податковий контроль та повноваження органів державної влади щодо його здійснення. Юридична відповідальність за податкові правопорушення. Правові засади адміністрування прямих податків з юридичних і фізичних осіб. Правові засади адміністрування непрямих податків з юридичних і фізичних осіб. Місцеві податки та збори. Спеціальні податкові режими.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів):

1. Спеціальні податкові режими в Україні.
2. Порівняння податкової системи України з іншими країнами.

Література: [1, с. 163-182; 2–23].

Тема № 11. «Основні доктрини щодо бюджетного процесу України».
Семінарське заняття № 1: Основні доктрини щодо бюджетного процесу України

Навчальна мета заняття: розкрити поняття і зміст бюджетного процесу; з'ясувати основні стадії бюджетного процесу; ознайомити слухачів зі змістом кожної з стадій бюджетного процесу.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 4 год.

Навчальні питання:

1. Поняття і зміст бюджетного процесу.
2. Державний бюджет України: складання, розгляд, затвердження, виконання та звітність.
3. Місцеві бюджети: складання розгляд, затвердження, виконання та звітність.

Контрольні питання:

1. Які стадії бюджетного процесу Ви можете назвати?
2. Які принципи бюджетного процесу Ви можете назвати?

3. У чому полягає зміст першої стадії бюджетного процесу – складання проекту Закону про Державний бюджет України?
4. Розкрийте значення Бюджетної резолюції.
5. Яким чином відбувається розгляд проекту Закону про Державний бюджет країни в Верховній Раді України?
6. В чому полягає виконання бюджетів? В чому полягає суть казначейської системи виконання бюджету?
7. Що таке касове виконання бюджету?
8. Яких учасників бюджетного процесу Ви можете назвати?
9. Хто такі розпорядники бюджетних коштів?
10. Що таке бюджетний розпис, хто його складає і до кого він адресується?
11. Поясніть, як здійснюється контроль за виконанням бюджетів?
12. Які форми звітності про виконання бюджетів існують в Україні?

Методичні вказівки

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Поняття і зміст бюджетного процесу. Правові засади реалізації бюджетних повноважень Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, комітетів Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, сільських, селищних, міських та районних у містах рад.

Державний бюджет України. Стадії бюджетного процесу, їх тривалість. Основні напрямки бюджетної політики на наступний бюджетний період. Бюджетні запити головних розпорядників бюджетних коштів. Розробка проекту закону про Державний бюджет. Постанова Кабінету Міністру щодо схвалення проекту закону про Державний бюджет. Пояснювальна записка до проекту закону, її зміст.

Стадія розгляду та прийняття Державного бюджету України. Представлення проекту закону про Державний бюджет Верховній Раді України. Підготовка та розгляд проекту закону про Державний бюджет у першому, другому та третьому читанні. Особливості розгляду проекту закону про Державний бюджет України. Бюджетні призначення в разі несвоєчасного прийняття закону про Державний бюджет України.

Стадія виконання Державного бюджету. Організація виконання Державного бюджету України. Казначейське обслуговування Державного бюджету України. Бюджетний розпис. Виконання Державного бюджету України за доходами та за видатками. Порядок внесення змін до закону про Державний бюджет України.

Стадія складання та затвердження звіту про виконання Державного бюджету України. Порядок закриття рахунків після закінчення бюджетного періоду. Квартальні та річний звіт про виконання закону України про Державний бюджет України. Розгляд звіту про виконання закону України про Державний бюджет України.

Складання, розгляд, затвердження, виконання та звітність місцевих бюджетів. Порядок складання проектів місцевих бюджетів. Проект рішення про місцевий бюджет та матеріали, що до нього додаються. Затвердження місцевих бюджетів. Виконання місцевих бюджетів. Звітність про виконання місцевих бюджетів.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів):

1. Бюджетні повноваження Верховної Ради України.
2. Бюджетний процес України та в зарубіжних країнах: порівняльно-правовий аналіз.
3. Правові засади обслуговування комерційними банками бюджетних коштів.
4. Казначейська система в Україні.

Література: [1, с. 271-314; 2–23].

Тема № 12. «Основні доктрини щодо формування цільових фондів».
Семінарське заняття № 1: Основні доктрини щодо формування цільових фондів.

Навчальна мета заняття: з'ясувати основні види фондів соціального страхування та розкрити засади їх діяльності; розкрити організаційно-правові засади діяльності та правовий статус Пенсійного фонду України.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 4 год.

Навчальні питання:

1. Правові засади формування Пенсійного фонду України.
2. Правові засади формування фондів соціального страхування.
3. Правові засади формування інших цільових фондів.

Контрольні питання:

1. Яка мета створення цільових фондів коштів?
2. Як можна класифікувати цільові фонди коштів?
3. Які правові гарантії у сфері соціального захисту та реабілітації інвалідів надає держава?

Методичні вказівки

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Організаційно-правові засади діяльності та правовий статус Пенсійного фонду України. Пенсійний фонд України як централізований цільовий фонд. Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування. Платники збору на обов'язкове державне пенсійне страхування, об'єкт оподаткування, ставки збору. Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій.

Організаційно-правові засади діяльності та правовий статус Фонду соціального страхування України. Фонд соціального страхування як цільовий позабюджетний страховий фонд. Платники збору на обов'язкове державне соціальне страхування, об'єкт оподаткування, ставки збору.

Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Організаційно-правові засади діяльності та правовий статус Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Фонду соціального захисту інвалідів та ін.

Література: [1–23].

Тема № 13. «Основні доктрини щодо фінансування Національної поліції України».

Семінарське заняття № 1: Основні доктрини щодо фінансування Національної поліції України.

Навчальна мета заняття: з'ясувати основи фінансування і матеріально-технічне забезпечення поліції; розкрити питання володіння, користування та розпорядження майном органами Національної поліції України; ознайомити слухачів із джерелами фінансування Національної поліції України.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 4 год.

Навчальні питання:

1. Фінансування і матеріально-технічне забезпечення поліції.
2. Джерела фінансування Національної поліції України.
3. Володіння, користування та розпорядження майном органами Національної поліції України.

Контрольні питання:

4. Який правовий режим земельних ділянок, на яких розміщуються органи (заклади, установи) поліції?
5. Як фінансується службові та спеціалізовані витрати?
6. Засади здійснення оплати праці в Національній поліції України?

Методичні вказівки

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Фінансування і матеріально-технічне забезпечення поліції. Джерела фінансування Національної поліції України. Володіння, користування та розпорядження майном органами Національної поліції України. Правовий режим земельних ділянок, на яких розміщуються органи (заклади, установи) поліції. Фінансування службових та спеціалізованих витрат. Оплата праці в Національній поліції України.

Література: [1–23].

Тема № 14. «Становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції».

Семінарське заняття № 1: Становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції.

Навчальна мета заняття: розкрити історично-правового становлення та розвитку фінансового права Європейських Співтовариств та Європейського Союзу; розкрити повноваження в фінансовій сфері європейських інституцій.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 3 год.

Навчальні питання:

1. Історично-правовий огляд становлення та розвитку фінансового права Європейських Співтовариств та Європейського Союзу.

2. Європейський Союз: Президент, Парламент, орган виконавчої влади у вигляді Європейської Комісії, Суд Європейського Правосуддя, Центральний європейський банк, валютна система та валютна грошова одиниця, бюджет і бюджетний процес, податки, які наповнюють цей бюджет.

Методичні вказівки

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Історично-правовий огляд становлення та розвитку фінансового права Європейських Співтовариств та Європейського Союзу. Цілі, які постають перед ЄС в процесі формування власної фінансової системи; принципи на яких вона базується; задачі, які постають перед інститутами Співтовариств та Союзу для досягнення цих цілей; непростий механізм реформування вже існуючої нормативно-правової бази та створення нової, більш пристосованої до нинішнього політичного, економічного, соціокультурного стану Європейського Союзу, тих викликів, які поставили перед усією світовою спільнотою нова фінансова криза, вогнища військових дій в деяких країнах Близького Сходу, політично-військові суперечки Північної та Південної Кореї, потреба негайного вирішення широкого кола питань стосовно збереження навколишнього середовища у світі техногенних катастроф та наслідків, до яких призведуть вибухи атомних реакторів у Японії, наближаючийся дефіцит харчових продуктів з огляду на процеси глобального потепління, зміну клімату та перенаселення земної кулі.

Європейський Союз: Президент, Парламент, орган виконавчої влади у вигляді Європейської Комісії, Суд Європейського Правосуддя, Центральний європейський банк, валютна система та валютна грошова одиниця, бюджет і бюджетний процес, податки, які наповнюють цей бюджет.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів):

1. Цілі, які постають перед ЄС в процесі формування власної фінансової системи.

Література: [1–23].

Тема № 14. «Становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції».

Семінарське заняття № 2: Становлення вітчизняної науки фінансового права у світлі європейської наукової традиції.

Навчальна мета заняття: розкрити історично-правового становлення та розвитку фінансового права Європейських Співтовариств та Європейського Союзу; розкрити повноваження в фінансовій сфері європейських інституцій.

Час проведення – 2 год.

Час, що відводиться на самостійну роботу – 2 год.

Навчальні питання:

1. Історично-правовий огляд становлення та розвитку фінансового права Європейських Співтовариств та Європейського Союзу.

2. Європейський Союз: Президент, Парламент, орган виконавчої влади у вигляді Європейської Комісії, Суд Європейського Правосуддя, Центральний європейський банк, валютна система та валютна грошова одиниця, бюджет і бюджетний процес, податки, які наповнюють цей бюджет.

Методичні вказівки

В ході проведення семінарського заняття слухачі мають засвоїти наступні питання теми.

Історично-правовий огляд становлення та розвитку фінансового права Європейських Співтовариств та Європейського Союзу. Цілі, які постають перед ЄС в процесі формування власної фінансової системи; принципи на яких вона базується; задачі, які постають перед інститутами Співтовариств та Союзу для досягнення цих цілей; непростий механізм реформування вже існуючої нормативно-правової бази та створення нової, більш пристосованої до нинішнього політичного, економічного, соціокультурного стану Європейського Союзу, тих викликів, які поставили перед усією світовою спільнотою нова фінансова криза, вогнища військових дій в деяких країнах Близького Сходу, політично-військові суперечки Північної та Південної Кореї, потреба негайного вирішення широкого кола питань стосовно збереження навколишнього середовища у світі техногенних катастроф та наслідків, до яких призведуть вибухи атомних реакторів у Японії, наближаючийся дефіцит харчових продуктів з огляду на процеси глобального потепління, зміну клімату та перенаселення земної кулі.

Європейський Союз: Президент, Парламент, орган виконавчої влади у вигляді Європейської Комісії, Суд Європейського Правосуддя, Центральний європейський банк, валютна система та валютна грошова одиниця, бюджет і бюджетний процес, податки, які наповнюють цей бюджет.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ (альтернативно теми рефератів):

1. Задачі, які постають перед інститутами Співтовариств та Союзу для досягнення цих цілей.

Література: [1–23].

3. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна:

1. Іванський А.Й. Фінансове право: підручник. Міжнар. гуманітар. ун-т, 2-ге вид., перероб. та доп. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 484 с.
<https://jurkniga.ua/contents/finansove-pravo-pidruchnyk.pdf>

2. Ковалів М.В. Фінансове право України: навчальний посібник / [М.В. Ковалів, С.С. Єсімов, І.М. Проць, Р.М. Скриньковський, Ю.Р. Лозинський]. Львів: СПОЛОМ, 2022. 394 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4479/1/Макет%20ФПУ%20PDF%2005.04.2022.pdf>

3. Фінансове право України (загальна частина): навч. посіб. / Л. М. Касьяненко, Т. О. Мацелик, Н. Б. Новицька та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 234 с. <https://ir.dpu.edu.ua/items/9bde0564-44e8-4672-a704-2f55afdec81a/full>

4. Фінансове право : підручник / за заг. ред. О.П. Гетманець ; [Бандурка О.М., Гетманець О.П., Жорнокуй Ю.М. та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 392 с. URL : <http://univd.edu.ua/science-issue/issue/2361>

Додаткова:

5. Бюджетна система : підручник / С.В. Юшко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 383 с.

6. Гетманець О.П. Фінансова безпека, як об'єкт правового регулювання. Підприємство, господарство і право. 2020. № 3. С. 218-223 URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/3/38.pdf>

7. Коробцова Д. В. Правове забезпечення фінансової безпеки держави в умовах воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 2. С. 141-146. URL : <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/07/29.pdf>

8. Кучерявенко М.П. Фінансове право: підручник. М.П. Кучерявенко, О.О. Дмитрик, О.А. Лукашев та ін.; за ред. М.П. Кучерявенка. Харків: Право, 2016. 440с.

9. Лещенко Р.М. Фінансово-правове регулювання офшорних механізмів : монографія. Київ : Видавництво Юрінком Інтер, 2018. 316 с.

10. Марченко О.М., Пушак Я.Я., Ревак І.О. Фінансова безпека держави : навч. посібник. Львів, 2020. 356 с. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2964/1/FinansovaBezpeka_30-04_2020.pdf

11. Хохуляк В.В. Наука фінансового права: проблеми становлення та розвитку : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07, 12.00.01. Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна", [Нац. ун-т "Одес. юрид. акад."]. Київ, 2015. 545 с.

12. Мацюк В.Я. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України : Науково-практичний коментар. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 304 с.

13. Письменна М.С. Державний аудит та аналіз публічних закупівель: теорія, методологія та практика : монографія. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 452 с.

14. Податкова система: навчальний посібник / Ю.Б. Іванов, В.Ф. Тищенко, О. Є. Найдено та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 408 с.

15. Полторац А.С. Теоретична концептуалізація фінансової безпеки держави. Фінансовий простір. 2020. № 4 (40). С.28-42. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8720/1/Фінансовий%20простір.pdf>

16. Романенко М.В. Роль Національної поліції в забезпеченні фінансової безпеки. Актуальні питання забезпечення фінансової безпеки держави в умовах глобалізації : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 лют. 2022 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Харків. ХНУВС. 2022. С. 85-87.

17. Романів В.В. Дорошенко Н.О. Фінансова безпека України. Економіка, управління та адміністрування. 2019. №4 (90). С. 230-235 URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/193108/193450>.

18. Савченко Л.А. Фінансово-контрольне право: становлення та розвиток : монографія. Київ : Видавництво Юрінком Інтер, 2017. 400 с.

19. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Гусарова С.М.; [С.М. Гусаров, О.Ю. Салманова, А.Т. Комзюк та ін.]. Харків, 2020. 512 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/9efdba3e-3cc4-4db1-960b-74beec08f11/content>

20. Тетарчук І., Дяків Т. Фінансове право. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: ЦУЛ, 2020. 160 с.

21. Фінансове право : конспект лекцій / укладач М. В. Плотнікова. Суми: Сумський державний університет, 2019. 253 с.

22. Фінансове право : навч. посіб. / М.Г. Волощук, Т.О. Карабін, М.В. Менджул. Вид. 3-тє, допов. та перероб. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.

23. Фінансове право : посіб. для підгот. до іспитів / Д.О. Білінський, І. М. Бондаренко, О.О. Головашевич та ін. ; за ред. О.О. Головашевича. Харків: Право, 2020. 268 с

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Урядовий портал. URL : <http://www.kmu.gov.ua>

3. Єдиний портал органів системи Міністерства внутрішніх справ України. URL : <http://mvs.gov.ua>

4. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>

5. Офіційний портал Державна податкова служба України. URL : <https://www.tax.gov.ua>

6. Офіційний веб-сайт Державна аудиторська служба України. URL : <https://dasu.gov.ua/>